

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserate) vprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katoli. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 277.

V Ljubljani, v torek 1. decembra 1896.

Letnik XXIV.

Vabilo na naročbo.

Sl. decembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

„Na podstavi katoliških načel.“

„Slovenec“ je imel že večkrat neprijetno dolžnost, opozoriti na napačne nauke, ki jih razširja letos „Učiteljski Tovariš“. Toliko neprijetno je, ker je „Tovariš“ lepo število let v rokah zaslužnih dveh vrednikov, Andr. Praprotnika in Mat. Močnika, veliko koristil šoli in vzgoji. In sedaj? Res ima na čelu sliko blagega škofa Slomškega, duha Slomškovega pa v „Tovarišu“ letos ni. Vendar v št. 22. trdi, da piše na podstavi katoliških načel. Zberimo nekaj njegovih naukov in primerjajmo jih s — katekizmom.

1. „Tovariš“ piše, da je Lombroso določil „tip hudodelnika“. K hudodelnikom šteje vse ljudi, „pri katerih so stopile razne živalske strasti vsled atavizma zopet na dan.“ Beseda „zopet“ hoče pač reči, da je človek te strasti že poprej imel, ko je

bil še žival-opica, iz katere se je razvil. To je prikrit darvinizem. Katekizem pa uči, da je človeška duša po božji podobi ustvarjena in da je volja k hudemu nagnjena vsled izvirnega greha. To nagnjenje k hudemu se da ukrotiti, „Tovariš“ pa uči, da kdor ima posebno obliko glave, mora biti hudodelnik, to je: nima proste volje. Torej tak človek ne sme biti kaznovan ne od Boga, ne od ljudi!

2. Opisovanje „smrti, pekla in druge take šarlatanerie“ je „Tovarišu“ brez vse koristi, še celo škodljivo v obče. Sveti Duh pa govori: „Začetek modrosti je strah Gospodov.“ Kaj hoče namesto tega „Tovariš“ imeti za začetek modrosti, ne vemo. Morda mu je znan izrek Diderotov: „Neva je začetek modroslovja.“ A gorje svetu, če strah Gospodov ni začetek modrosti, potem je konec taki modrosti strah človeški, t. j. strah pred človeštvom brez Boga! Spomnimo se groznih trenutkov in prizorov ob francoski prekučiji.

3. „Tovariš“ primerja avstrijske škofo „liscici“, ker zahtevajo sonadzorstvo v šoli. Ali je to zaničljivo nazivanje „na podstavi kat. načel“, ki uče, da smo dolžni spoštovati duhovsko in deželsko gosposko. Če „Tovariš“ škofo tako sramoti, potem se pač zastoj pritožuje (gl. str. 255.), če kak kmet pravi, naj bi tega ali onega učitelja „hudič vzel“. Še kaj hujšega se je bati za učiteljstvo, če bo „Učiteljski Tovariš“ spodkopaval avtoriteto škofov. Gotovo je gospod vrednik prebral in pomislil, predno je dal natisniti notico proti sonadzorstvu škofov, kmet je pa morda omenjene besede izgovoril v naglici ali pijanosti.

4. Kar protestant Macaulay imenuje „rimska cerkev“, katoliški „Tovariš“ predstavlja z „Narodom“ vred „klerikalizem“. Res vreden bratec „Slovenskega Naroda“! Sploh je letos

v „Tovarišu“ beseda „klerikalen“, „klerikalec“ stalen izraz za „katoliški“, „katoličan“, gotovo zato, ker piše „na podstavi katoliških načel“.

5. Po vsem tem se ni čuditi, ako „Tovariš“ indirektno priporoča socialno-demokratsko glasilo „Svoboda“. V št. 16., kjer omenja, da je ta list priobčil članek „Najnovejše gibanje v učiteljstvu“, pristavlja: „Priznati moramo odkrito, da tako simpatično pisane besede o učiteljstvu že davno nismo čitali.“ Gospodu vredniku torej zadostuje, da imajo socialni demokrati le simpatično besedo o učiteljstvu. Naj jim je vera zasebna stvar, naj jim je cesar deveta briga, naj človeštvo tirajo v anarhizem, vendar so podpore vredni, ker imajo za učiteljstvo lepo besedo!

S tako pisavo gospod vrednik „Tovarišev“ ni osamljen. Gospod Dimnik ima na svoji strani tudi poslanca Višnikarja, ki obžaluje, da se „nekateri kratkovidni gg. učitelji... naidušujejo za nazadnjaštvo in temo.“ To so taki gg. učitelji, ki nočejo vedno nasprotovati duhovščini, ker menijo, da se da največ storiti za vzgojo mladine in za gmetni napredek ljudstva v slogi z duhovščino. Taki so bili tudi vzorni učitelji: Močnik, Praprotnik, Tomšič in drugi.

Da ni osamljen gospod Dimnik, kaže zaupnica, ki jo je dobil že od dveh učiteljskih društev, iz kranjskega okraja (predsednik Dr. Česnik) in iz Ljubljane (predsednik c. kr. okr. šolski nadzornik Andr. Žumer). Pomenljiva je zaupnica ljubljanskega „slovenskega učiteljskega društva“, ker ima 700 udov, kakor „Tovariš“ poroča, in ker odbor „izjavlja, da se popolnoma in v vsakem oziru strinja s pisavo „Učit. Tovariša“. Torej odbor tega društva odobrava darvinizem. Trdi, da človek, čegar glava ima posebno obliko, mora biti hudodelnik, ta-

LISTEK

Brodnik.

(Zgodovinska povest. Angleški spisala Antonija Klitsche de la Grange; prev. Ivan Čestimir.)

Prvi del.

Valerija.

II.

Valerija.

(Dalje.)

Ko se je Decij Fulvij ločil od brodnika, napoti se k podnožju Aventina. Ko obstane na pragu čedne hišice, odpre vrata in stopi na hodnik. Na hodniku je bil naslikan velik ovčarški pes in nad njim napis: „Čuvaj se psa.“ S hodnika se je prišlo v notranje prostore skozi dvojna vrata; pri jednih je stal sluga, ki se, opazivši patricija, prijazno nasmeje in, kazoč na široke mramorne stopnice, reče:

„Gospo najdeš gori v belej sobi, kjer navadno sprejema goste.“

Patricij se poda po stopnicah, stopi v dvorano in se ustavi na pragu sobe, ki so jo imenovali belo, ker je bila belo pobarvana. Na stropu so bile naslikane razne ptice, tlak pa iz belega mramora je seval ko zrcalo. V sobi r — da ni bilo onega sijajnega pohištva, ki se nahaja pri patricijih, zato pa je bilo vse v najlepšem redu.

Sobo razsvetljuje svetilnica iz čistega belega mramora. Po sobi pa se sprehaja že priletna gospa

dostojanstvene postave in se zabava s pletenjem. Obblečena je v haljo iz sive tkanine, obrobljeno s črnimi trakovi; okolu vrata pa nosi srebrno svetinjo, na katerej visi lesen križec.

Ko gospa začuje korake, dvigne glavo, privzdigne desno roko nad oči, da jih zavaruje pred svetlobo, in ko spozna patricija, reče smeječ se:

„Dobro došel, Decij Fulvij; že sem mislila, da si pozabil pot do mojega stanovanja.“

„Nočem se izgovarjati, da te že toliko časa nisem obiskal,“ reče Decij in se vsede k gospej.

„Jaz se šalim, Decij; ti pa veš, da radostno vsprejemem v svoji hiši zapuščene sinove. Ti si pošten mladenič. Hijeronim mi često pripoveduje o tebi in tudi jaz vem, da nisi tak, kakor tvoji vrstniki, ki ljubijo ničevne in grešne zabave.“

„Nisem vreden tvoje pohvale, Azela,“ ponižno pristavi mladenič.

Za hip umolkne oba, dokler Azela ne pretrga molka:

„Čas ti gotovo hipno minjeva, ker ga dobro uporabljaš.“

„Ne vedno, kajti učenje rimskega prava ni niti tako lahko, niti tako prijetno, kakor se ti dozdeva. Včasih se mi um sred prašnih rokopisov zmede tako, da cvet svoje mladosti smatram kot visoko starost.“

Azela dvigne oči od dela in živo pogleda mladeniča, le-ta pa nadaljuje:

„Že sem se naveličal živeti sam samcat. Da je kdo pri meni, ne bilo bi mi tako težko. Tovariši me zasmehujejo vsled moje resnobe in vsled tega se jih moram oprezno ogibati. Človeška potrpežljivost more podleči; jaz pa sem človek, ne angelj. Razgovor s Hijeronimom me ohrabri in mi ublaži srce; toda ni mi dopuščeno, biti vedno v njegovi družbi. Vse se me ogiba. Danes zvečer sem ponudil ubogemu brodniku svojo hišo, a on mi je prošnjo odbil.“

„Družba ubozelega brodnika bi te ne utešila dovolj,“ pripomni Azela, smeječ se.

„Varaš se, kajti on govori ko modrijan.“

„Kje si ga spoznal?“ vpraša Azela.

„Pred dvema letoma sem ga videl prvič. Prepeljal me je preko Tibere z neko gospo in dečkom. Niti jednega, niti drugega nisem poznal. Deček se je igral in padel v reko. Hotel sem ga rešiti, toda brodnik me preteče. Plane v vodo in ga srečno izvleče na breg. Gospa hoče brodnika nagraditi, toda on odbije vsako nagrado. Od onega časa sem ga ljubim. Njegova družba bi mi bila prijetna, toda on jo odbija, — in tako moram živeti osamljen ko do sedaj.“

„Tvoja mati je srčno želela, da se posvetiš Bogu; ker pa nimaš poklica za duhovski stan, izberi si krepostno družico in z njo deli težave življenja.“

(Dalje sledi.)

kemu šola ne pomaga. Odbor ljubljanskega „slovenskega učiteljskega društva“ torej tudi primerja škofe lisici in pozdravlja z „Učit. Tovarišem“ vred socialne demokrate, dasi je njim vera zasebna stvar, sedanji šoli pa vsaj na papirju dolžnost, vzgajati versko-nravno itd. Gotovo pride še več tacih zaupnic, saj jih „Tovariš“ res zasluži!

Najlepše pri vsem tem pa je, ker „Tovariš“ meni, da duhovniki odobravajo njegovo pisavo. Pravi namreč, da „večina duhovnikov obsoja“ pisavo našega „Slovenca“, ker kaže zmote, pogubne šoli in vzgoji. Duhovniki torej naj bi odobraval atavizem, spodkopavanje škofje avtoritete, socialno demokracijo!

Morda poreče kdo: saj ni tako strašno biti na strani „Učit. Tovariša“, saj proslavlja blage, verne učitelje (n. pr. Andreja Praprotnika), saj ima vsaka njegova številka na čelu sliko nepozabnega škofa Slomškega. Toda če bi samo na take reči gledali, potem moramo biti vneti tudi za socialne demokrate, ki imajo za svojega „sodruha“ ne le kakega škofa, ampak Odrašenika samega. To slepilo jim je potrebno, da privabijo s Kristusovim imenom priproste ljudi k sebi. To je že stara navada. Znani brezverec Volter je tudi podobno prakticiral. Naravnost je rekel svojim ljudem: „Naveličal sem se že vednega poudarjanja, da je dvanaest ljudi razširilo krščanstvo. Jaz hočem pokazati, da je jeden zadosti, uničiti krščanstvo.“ V ta namen je deloval vse svoje življenje. Zraven tega pa je slepil ljudi. Vabil je tuje menihe v Ferney, kjer je bival in kjer je na svoje troške postavil cerkev z napisom: Deo erexit Voltaire (Bogu postavil Volter). Opravil je spoved in o Veliki noči šel slovesno v cerkev. Ko je l. 1776 tako prejel sveto obhajilo, se je osmelil celo in pridigal zbranemu ljudstvu o tatvini. Pri tem se je obračal posebno proti nekemu kmetu, ki ga je imel na sumu. Pošteni ljudje, ki so dobro poznali brezverca, so se ga zavoljo božjih ropov še bolj ogibali, somišljeniki pa so mu očitali strahopetnost. A odgovoril jim je, da z volkovi se mora tuliti. Ako bi bil v Indiji, da bi pa hotel umreti s kravjim ropom v roci.

In s novo besnostjo je jel sramotiti katoliško cerkev. Tak je bil ta veliki svetnik vseh liberalcev. Ne upamo si trditi, da „Tovariš“ hoče slepiti s Slomšekom i. dr. Vendar toliko časa mu ne moremo verjeti, da piše na podstavi katoliških načel, dokler njegovi nazori niso v soglasju s škofi, ki so s papežem v zvezi.

Državni zbor.

Dunaj, 30. novembra.

Zbornica nadaljuje razpravo o uravnavi plač vseučiliških profesorjev.

Posl. dr. Baernreither naglašja, da ni nasprotnik zakonu in priznava potrebo zvišanja plač. Strinja se tudi z izjavami naučnega ministra glede Thunove reforme. Na vsak način pa se mora vprašanje o kolegnini ločiti od plač. Govornik želi, da bi se posebno za juriste opustilo nekaj kolegij, da morejo poslušati tudi druga, n. pr. zgodovinska in modroslovska predavanja. Vprašanje o kolegnini bi moral rešiti poseben odsek, ne pa proračunski. Govornik pravi, da je bolje, če so vsled kolegnin profesorji odvisni od slušateljev, kakor pa od naučne uprave, zato je govornik za kolegnino.

Dr. Gross naglašja, da ima večkrat kak sollicitator ali pa kemik v tovarni boljše plačo, ko vseučiliški profesor. Če se kolegnina podprži, odvisni bodo profesorji od naučnega ministra, vseučilišča padejo na stališče srednjih šol in s tem se prepreči tudi vnanjim profesorjem pot v Avstrijo.

Posl. dr. Pięta k obširno razpravlja solnčne in senčne strani kolegnin ter pride do zaključka, naj kolegnine ostanejo. Govorili so še protigovornik Sues, zagovornik Kaizl ter poročevalec Milevski, na kar se je sklenil prehod v nadrobno razpravo. Debata se na to zaključuje.

Posl. Pacák predloži predlog glede preosnove dopozitnih blagajn.

Prihodnja seja jutri.

David Starčević redivivus.

Iz Zagreba, 17. nov.

Ko je dal sedanji hrvatski ban brez dovolitve hrvatskega sabora prenesti iz hrvatskega arhiva na skrivaj mnogo važnih spisov v ogerski arhiv v Budimpešto, vnela se je vsled tega ostra razprava v saboru. Med banom, Davidom Starčevićem in dr.

Tuškanom nastal je hud prepir, a ko je izustil ban neke za ves hrvatski narod razžaljive besede, vzdignila se je vsa opozicija ter zahtevala zadovoljščino. Pri tej priložnosti se je celo, kakor so neki trdili, dotaknil David Starčević bana ter ga v sabornici insultiral, da je moral, obdan od svojih privržencev, oditi iz sabornice.

Nasledki tega dogodka so bili za Davida Starčevića in za dr. Tuškana vrlo žalostni. Oba sta bila obsojena. Dr. Tuškana so obsodili radi krive pri-sege, ker je trdil, da je David Starčević bana zares udaril. Davidu Starčeviću pa so neki dokazali nekakšne nerednosti v njegovej odvetniški pisarni. Oba moža sta bila na ta način zgubljena za politično življenje.

Med tem je preteklo deset let. Ban se je med tem učvrstil na banski stolici ter obdal z verno četo svojih privržencev. Število opozicije se je vedno manjšalo, le malo krdelec se je vzdržalo na levi strani sabornice, kjer je junaško branilo pravice hrvatskega naroda. Ali tudi to krdelec je v najnovejšem času oslabilo vsled brezumnega prepira za prvenstvo, odkar je umrl vodja stranke prava dr. Anton Starčević. Se pred svojo smrtjo je izobčil iz svoje stranke Davida Starčevića, češ da se ne klanja dr. Franku, ki je prevzel že pred smrtjo osnove-telja stranke neko vodstvo v opoziciji. David Starčević se gotovo ni za to mnogo menil, ker je bil prepričan, da ga ni njegov sorodnik po svojem prepričanju izobčil, marveč po zahtevu svojega mentora Franka.

In glej, kaj se zgodi? Ravno v onem volilnem kotaru, kjer je bil pokojni Anton Starčević izvoljen za poslanca, proglasili so volilci zdaj jednoglasno Davida Starčevića za svojega zastopnika na hrvatskem saboru. Narod gorskega kotara se ni oziral niti na Franka niti na vladu, nego je po svojem prepričanju glasoval za moža, o katerem vé, da je za svoje pogumno ravnanje, ko je branil pravice naroda hrvatskega, moral pretrpeti hudo kazen. Da dobi zato vsaj neko zadovoljščino, poverili so mu saborski mandat, da začne iznovi svoje domoljubno delovanje.

Dr. Frank se je mogel zdaj prepričati, da se narodu stodi poznata njegova borba za prvenstvo in da pozna le jedno opozicijo, ki gre složno v boj ter tudi sijajno zmaga. Narod hrvatski v tem kotaru je pokazal, da je neomahljiv v svojih nazorih. Oni hočejo imeti v saboru poslanca, ki je tudi neomahljiv Hrvat ter zna braniti pravice svoje domovine. Vladi je seveda stalo do tega, da se prepreči izvolitev vsakega opozicijskega kandidata, a tega pa še posebno iz zgoraj navedenih razlogov. Ali vse ni nič pomagalo.

Davidu Starčeviću ni bilo dovoljeno po kotaru hoditi razun v spremstvu dveh žandarjev. Taki sprem-ljevalci mu seveda niso bili všeč, pa je raje vstal doma. Na dan volitve je bilo po vseh krajih polno raznih čuvarjev varnosti, posebno pa v Delnicah, kjer se je vršila volitev. Narod sam ni dal govoriti svojemu poslancu rekoč: „Kar bi Vi nam mogli in smeli povedati, to sami dobro vemo, kar pa ne smete povedati, to le predobro čutimo vsi“. In prav so imeli, kajti oblast pazi pri takih priložnostih na vsako besedo, ki jo izusti kandidat, in radi malenkosti bi se mogla volitev vstaviti. In če ravno je bil ves službeni aparat po komu ter silil med volilce, vse je bilo zastoj. Jednoglasno so si izvolili Davida Starčevića, kajti vladin kandidat je že na početku volitve odstopil, ker je videl, da tukaj tudi največi službeni pritisek na volilce nič ne izda.

Smešno je, kar trdijo uradni časopisi, da je opozicija razvila pri tej volitvi ves svoj terorizem. Kako bi ga bila mogla razviti, ker prosti narod nima za to niti nobenih sredstev. Saj je redarstvo v rokah le javnih oblasti. Za njih delajo občinski stražarji kakor tudi ostali redarstveniki. In kako bi se mogel narod protiviti oblasti, ko se niso smeli ni trije volilci nikjer skupaj pokazati. Ves tako zvani navidezni terorizem je bila divna sloga in pravo pošteno prepričanje nepokvarjenega naroda, da se bori za pošteno stvar. Bode li hrvatski narod tako složen pri bodočih volitvah, potem mu ne bode naškodilo nobeno nasilje, ki se le prerado pojavlja prigodom volitev ne od naroda, marveč od protivne strani.

Radovedni smo, bodo li izvolitev Davida Starčevića v saboru verificirali. Verjetno ni, ker omenjeni poslanec ni unešen nikjer v volitvene listine. Ali pravijo, da sedi v saboru tudi jeden poslanec od večine, ki ni razpisan v nobenem volilnem zapisniku. Po tem takem moral bi se tudi David Star-

čević verificirati, ako ne bodo dali dotičnemu odboru kakšni viši obziri povoda, da sklene protivno. Vsekako pa je ta volitev čuden dogodek v našem političnem življenju, da daje narod zadovoljščino onemu, ki je bil pregnan iz sabora, in sicer v onem času, ko se maje stolica onemu, radi katerega je dotični poslanec moral trpeti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. decembra.

Zaupni shod nemških liberalcev na Moravskem. Svojedobno smo že omenili na tem mestu, da so nameravali kolovodje moravskih nemških liberalcev prirediti zaupni shod, na katerem bi se posvetovali, kako rešiti „nemški in liberalni značaj Morave“. Sklenilo se je prvotno, da se vrši ta shod koncem minulega meseca. Toda radi „neizogibnih“ ovir se ta sklep ni mogel izvršiti in se vrši še-le 8. t. m. in sicer v „nemškem“ Brnu. Na dnevnem redu je poleg razgovora o sedanjem notranje-političnem položaju tudi razprava o razpadu zedinjene levice ter o pripravah za bližnje deželno-zborsko zasedanje. Samo po sebi je umljivo, da se bode na tem shodu z vso silo udrihalo po „narodno-političnem rogoviljenju“, ki se posebno v zadnjem času razvija s češke strani po geslu: „Svuj k svému“. Kakeh pet dnij pozneje se pa snide v Olumucu nemško-nacionalna ljudska stranka, ki se bo pečala z isto stvarino, poleg tega pa tudi izrekla sodba nad protisemitskim gibanjem. Nemški liberalci menda že prav dobro čutijo, da imajo pod seboj vroča tla in bi se radi rešili iz vladajočih razmer, a se jim na ta način ne bode posrečilo. Pravična krščanska in slovanska stvar mora povsodi zmagati in tako se zgodi prej ali slej tudi na Moravi, akoravno napno najskrajneje sile.

Nov rusinski dnevnik. Pričenši s 14. decembrom prične izhajati nov rusinski dnevnik z naslovom „Ruslan“ v obliki dunajske židnje „N. Fr. Presse“. Ta dnevnik bo glasilo gališke vladne stranke, kateremu bodeta načelovala poslanca Barvinski in Wachnianin. Poleg novega lista se ustanovi tudi nova rusinska kazina za inteligenco Barvinskega barve. Gališki narod nima gotovo ničesar pričakovati od takega lista, ki bo zagovarjal samo vladu in poljske žlabčiče, kakor tudi sedanji, ljudstvu škodljivi zistem.

Košutova stranka na Ogerskem je še-le sedaj zasledila svoj pravi poklic. Pri zadnjem posvetovanju je namreč izjavil njeni vodja Franc Košut, da se bode od sedaj zanaprej njegova stranka najodločneje borila zoper vse, karkoli je proti interesom naroda, in da je pripravljena s podvojeno močjo vztrajati v opoziciji, tem bolj ker ostale opozicijske stranke niso toliko močne, da bi mogle same izvršiti težavno nalogo. S temi besedami je načrtal vodja Košut poslovni program svoje stranke. Kaj tacega si Banffy gotovo ni domišljjal in gotovo gleda debelo s svojo večino vred, kako stranko je oskrbel z mandati! Le škoda, da so vse opozicijske stranke mnogo preslabe, da bi mogle doseči kak uspeh.

Vladna zmaga v Bolgariji. Minulo nedeljo so se vršile splošne volitve v skupščino. Volitve, naj si bodo katerekoli vrste, se vrše v Bolgariji po skoro ravno istem receptu kakor na Mažarskem. Vlada mora prodreti, naj stane kar hoče. Akoravno vprižore opozicijske stranke še tako strastno agitacijo, ne morejo vkljub temu doseči nikakega uspeha, kajti vladi je na razpolago sredstvo, ki na mah spremeni „prepričanje“ volilcev, namreč policija in vojaštvo. Koder pa ta dva faktorja posredujeta pri volitvah, je gotovo zmaga na oni strani, na kateri so puške in bajoneti. Vsled tega se nikakor ne smemo čuditi, ako so bili zaman vsi napor opozicije, katere voditelji Cankov, Grekov, Radoslavov in Karavelov so vsi propadli. O izidu volitev še nimamo natančnejega poročila, le toliko se je uradno sporočilo, da so z veliko večino izvoljeni vsi ministri, da ima opozicija velikansko izgubo, kajti njena moč obsega komaj petino vseh poslancev, ter konečno, da se je vršila volitev „z neznatnimi izjemami v največjem redu in miru“. Kako resnična je poslednja trditev, si lahko mislimo; puške in bajoneti gotovo niso pripomogli k vzornemu redu. Sploh pa so došla poročila iz zasebnih krogov, ki govore o številu ubitih in ranjenih, prav kakor na Mažarskem. Vsega tega bi gotovo ne bilo, ko bi se ne bilo delalo z silo in orožjem za vladno zmago. Razsodno ljudstvo pač ne more biti veselo usiljenih zastopnikov.

Francoski socialistični vodje so jo minulo nedeljo prav dobro skupili za svojo modrost. Poslanec Jaurés ter njegovi zvesti pristaši Mille-
rand, Viviani, Vaillant, Pelletan, Déjeante, Chauvin in drugi vplivnejši socialisti podali so se v Carmaux, da bi priredili tam nekak volilski shod. No, volilci jih niso vsprejeli s posebnim veseljem, kajti spomnili so se, da so jih ravno ti možje prav pošteno opeharili, ko so jim obljubovali, da ustanove v tem kraju steklaro, a jim te obljube niso izpolnili ter ustanovili „delavsko“ steklaro v Albi, kjer koristi jedino le „pravim“ socialistom. Spominjajoč se tega „slavnega“ čina, so jih hoteli že pred mestom spodobno zavriniti in jim pokazati, da so že siti njihovega „prijateljstva“. V prvem hipu jih je še rešila policija večjih neprilic in pod njenim varstvom so srečno dospeli v najeto dvorano. Prvi je nastopil vodja Jaurés, toda navzoče ljudstvo je zagnalo tak vrišč, da ni mogel nadalje. Njegovi sodrugi so hoteli poslušalstvo s silo prisiliti, da posluša govornika, ter hoteli to doseči z gorjačami. No, to se jim ni obneslo, akoravno je ondodno prebivalstvo v obilni meri potrpežljivo, in začel se je pretep, ki je imel za socialistično gardo zelo slabe posledice. Policija je aretovala nad 50 rogoviležev, mej temi „prvobojevnika“ Chauvina. Pri tej priliki je ubožno delavstvo dovolj jasno pokazalo, da se ne da slepariti od nikogar. Zmernejši listi po pravici obsojajo postopanje Jaures-a in njegovih privržencev, hvalijo pa vladne korake v tej zadevi. V zbornici bo seveda zopet malo nevihte, poraženi bodo pa, vsaj moralno, socialistični kolovodje. Prav jim!

Slovstvo.

Knjige „Družbe sv. Mohorja“.

(Ocenili Cirilaki.)

III. Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1897. Letošnji koledar se odlikuje pred svojimi predniki po mnogovrstnih in mnogoštevilnih spisih. Razven koledarskega dela in imenika družnikov nam podaja na 80 straneh prav mnogo lepega in zanimivega berila, zlasti pesmic in povestij — najbolj priljubljenega berila.

Prvič nam letos podaja koledar zbirko pesmic pod naslovom: „Sijonski glasovi“. Vse pesmice, — zložila sta jih vrla pesnika M. Opeka in A. Medved, — so verskega značaja. V prav lepej obliki nam kažejo vzvišene verske resnice in nam s tem blaže srce in povzdiguje duha k Bogu.

Nabožne vsebine so tudi na str. 8. in 26. priobčene „Božične“ in „Pobožne pesmi“, ki jih je Janko Barle nabral po Beli Krajini. Izvrstna misel je to, da se prelepe, mej prostim ljudstvom raztresene pesmice tem potom razširjajo mej narodom; jezik seveda ni pismeni; zato ne kaže ljudstvu dati preveč takih pesmij, a najlepše se naj ohranijo, ker po vsebini mnogokrat daleč nadkriljujejo umetne pesmi, katere so često po jeziku krasne — po vsebini slama.

Epčno pesništvo zastopa „Pokorščina“ (zl. Josip Kržišnik), ki slavi ubogljivega brata Evstahija, didaktično pa „Resje in bilje“ (zl. A. Medved).

Daljšo povest nam je napisal Peter Bohinjec in jo naslovil: „Nevednost in sleparstvo“. — Premeteni berič Martin pripravi z lažmi in slepili trmoglavega in nevednega Matevža Klepeca do tega, da proda svojo kočo bogatemu mlinarju Štulecu; pri tem delu pa si prislepri 50 gld. — Pripovedanje je prav živahno. Sleparstvo se kaže prav očitno; vendar je dobro rešen нравni značaj povesti.

Krajša povest: „Stričeva dedščina“ (sp. J. Klemenčič) ima to-le vsebino: Iglar, ubog krojač, podeduje po svojem stricu, skopuhu in oderuhu, zelo veliko svoto denarja. Nenadno bogastvo pa ga ne omami. Sezida hiralnico in jo podari občini kot zavetišče za onemogle starčke. — Jezik je lep, namen pisateljev še lepši.

Znani pisatelj Anton Koder se je letos zopet oglašil v „Koledarju“, kjer nam popisuje mišne prizore iz svojih mladostnih let v sliki: „Spomin na staro mater“.

Prav prijazna in zanimiva je „Pripovedka o cerkvi Matere Božje na Ptujski Gori“ (sp. Pankracij Gregorec); manj ugajajo „Tri slovanske pripovedke“, ki jih je nabral Ivan Steklasa.

Razven pesniških proizvodov in povestij nam podaja koledar še celo vrsto poučnih spisov.

Vrlo zanimiv in poljuden je spis dr. Mih. Opeke: „Kaj je v Rimu o božiču lepega?“ Pisatelj nam slika nekatere božične šege in navade v Rimu, govori o „Izveličarjevi zibki“, „svetem Bambinu“, „otroških propovedih“ itd. in sicer tako lepo, da nam srce nehote hrepeni iti v Rim, ogledat si vse opisane krasote.

Istotako poljudno in ob enem zanimivo nam opisuje Ivan Šubic pravadne stavbe na koleh in življenje nekdanjih mostičarjev v spisu: „Iz davnih dni“. Prav in hvalevredno je, da slavimo in častimo one može izmej naroda, ki so se mnogo trudili, da bi povzdignili slovensko ljudstvo tako v verskem kakor tudi v narodnem oziru in mu pridobili veljave mej sosednimi narodi. Ob enem je vodil družbin odbor tudi čut hvaležnosti, da nam je podal življenjepise „treh umrlih odbornikov Mohorjeve družbe“, namreč: prelata in stolnega kanonika Andreja Alijančiča, stolnega kanonika dr. Valentina Nemea in okrajnega šolskega nadzornika Gregorja Somerja. Vsi trije so pisani prav poljudno in v lepi obliki. — Istotako, dá, še bolj pohvalno se moramo izražati o daljšem življenjepisju prelata in stolnega dekana Frančiška Kosarja. — Izvestno bode ugajal tudi kratek življenjepis: „Major Andrej Komel pl. Sočeban“ (sp. Sevnčan).

Poučen in ob enem zanimiv je znanstveni spis Fr. Hauptmanna: „O strelovodu“.

Anton Koblar nam kot družbin glavni blagajnik opisuje „Desetletno delovanje šolske družbe sv. Cirila in Metoda“. Slovenci! podpirajmo radi in pri vsaki priliki družbo, ki skrbi zlasti za ustanovitev slovenskih šol na verski in narodni podlagi v onih krajih, kjer tuji prežé na slovensko deco, da jo od-tujijo Bogu in domovini!

P. Bohinjec nam podaja kratek „Pregled slovenske šmarnične književnosti“, kanonik dr. Križanič pa zanimiv „Razgled po katoliških misijonih“. Da bi se pač v torbico, ki je nastavljena koncem spisa, nabralo kaj več milodarov za krščanske misijone, kakor se je dosedaj!

Slovenskim ženam in gospodinjam v pouk je napisal Božidar Flegerič „Skrivnosti gospodinje Anke“, t. j. spis, v katerem nam v obliki pogovorov podaja lepih naukov in lepih lastnostij, ki dišijo pravo krščansko ženo in gospodinjo.

Ako omenjamo še Prparjevo svarilo pred „nekaterimi nerodnostmi po kmetih“, Podborškove „Gospodarske drobtinice“, Lapajnetov pregled „slovenskih posojilnic in hranilnic l. 1895“, par ugank, skakalnice in rebus, dospeli smo do konca. Ko smo čitali suhe številke o posojilnicah, prišlo nam je pač na misel, kako potreben bi bil našemu ljudstvu strokovnjaški spis o narodnem gospodarstvu; zakaj preprosti bralec ne spozna iz številčk ničesar; za našo gospodarsko organizacijo pa bi bilo neprecenljive vrednosti, če bi družba prinesla kak spis, ki bi ljudstvo poučil o pravem načinu, kako se more obraniti gospodarskega propada. Da bi pa bil opis res koristen, moral bi ga spisati mož krščanskih načel, izobražen v narodno-gospodarskih vprašanjih.

Slednjč še par besedij o jeziku.

V obče moramo reči, da so vsi spisi pisani v prav gladkem, lepodonečem slogu, poljudno in zanimivo tako, da bodo brez dvojbe ugajali vsem čitateljem. Opomnili bi samo to, da so Mohorjani večinoma priprosti ljudje, in da se torej v Mohorjevih knjigah ne smejo nahajati izrazi, ki bi ne bili vsem razumljivi. Tako naj se pisatelji varujejo lokalizmov, še bolj pa tujk. Opuščajo naj se torej izrazi, kakor: hlišč (15), zahlideli so suhi vetrovi (56), hamice (66), skudelice (49), pómnež (66), zmecati (65), kronist (27) itd. Izraz „špirituval“ (18) naj bi se takoj v začetku razložil; tako pa priprosti čitatelji prav do konca ne vedo, kako službo je prav za prav opravljaj Kosár v mariborskem semenišču. Mnogi izvestno tudi ne bodo umeli pomena besedij: „Primicijo so mu služili...“ (17). Kaj si neki priprosti bralci predstavljajo pri besedah: „Idealna slika“ (27)!

To pa so le malenkosti, ki prav nič ne motijo splošnega ugodnega utisa. Želimo samo, da bi nas družba sv. Mohorja še mnogokrat razveselila s tako lepim in mnogovrstnim berilom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. decembra.

(Umrli) je danes zjutraj po daljši bolezni gospod Frančišek Gerdinič, c. kr. profesor na tukajšnji gimnaziji, v 49. letu svoje starosti. Pogreb bode jutri popoldne od hiše št. 20 pred škofijo. Bil je izvrsten učitelj, mož-poštenjak, blaga duša. N. v m. p.!

(„Slovenska Matica“.) S 1. decembrom t. l. počenši je pri „Slovenski Matici“ vsak dan, izimši nedelje in praznike, uradna ura za stranke od treh do štirih popoldne.

(Z Vipavskega), 29. novembra: Pretečeni teden je burja na cesti od Cola do Sturij tako nesrečno vrgla nekega hlapca, da si je nad členom zlomil nogo. Revez menda ni poznal moči vipavske zimske burje, drugače bi se bil trdo držal voza, ne pa sedel na vozu ali pri konjih na lahko hodil. Bila je pa do sedaj le tako imenovana horvaška burja, ki je preveč mršasta. Naenkrat završi, te otepe od vseh strani, hoče vzdigniti, potem zasukati v stran. Posebno je neljuba, kedar dežuje, ker ne pomaga ne dežnik ne plašč. Le doma pod streho bodi takrat, in se tja skozi vsako špranjo nosi tenke kaplje. Veliko močnejša je od nje prava severna burja, ki prekopicne raz ceste najtežje vozove. Zanimivo je gledati otroke, ko gredó v takem v šolo. Skrbno tišči učenec k sebi šolsko orodje, a ko zasliši bližajoči se šum, naglo počene na tla, glavo stisne med ramena, vskloni na prsi in le hrbet pokaže navalu. Ko piš pojenjuje, zvedavo nastavlja uho, se li bode še ponovilo ali ne, in v ugodnem slučaju je bliskoma kvišku, teče naprej, dokler ga zopet piskanje iz-za vogla ne prisili k tlem. Kakor žaba na suhem, tako si pomaga do svojega namena. Odrašeni se vé ne more posnemati otroka, zato ga pa zasučé kakor na plesišču, zapodi pred sabo, dokler ne dobi kakega varnega kraja, kjer se oprime in ustavlja navalu. Pa saj kateri ni sam skusil, bi ne verjel, zato raji opustim. Če Vipavci nimamo snega po zimi, nam pa burja nadležnosti dela. A to dobro pa ima za našo dolino, da nam zrak izčisti, in trdno spiš po noči, če tudi se včasih hiša zatrese, in šipe v oknih vedno šklepečejo. Le 1 stopinjo nad ničlo kaže toplomer, a to stopinjo čutiš po vsem životu, ker ni suknje, da bi burji pot ubranila in vendar ni slišati, da bi se kateri pri burji prehladil. Zato mi to botro, kakor je nadležna, veselo pozdravljamo, in marsikateri Vipavec je te dni vzdihnil: Oj, kje si bila, teta, po letu, da nam nisi pregnala vodenih oblakov!

(Take res še nismo bili pri sv. maši.) Iz Vodič, 30. novembra. Zadnji „Domoljub“ je prinesel pod napisom: „Tako še niste bili pri sv. maši“, novico, da je ne daleč od mesta Liona na Francoskem privrela voda v cerkev na vernih duš dan in da se je mašnik peljal v čolnu k altarju, ljudje pa so bili tudi v čolnih pri maši. Tudi pri nas smo se malo začudeno gledali, ko začne prvo adventno nedeljo v cerkvi snežiti ravno začetkom desete maše. „Na, sedaj smo pa pod streho, kar smo tako želeli“, tako sem si mislil, „pa vendar smo v snegu“, Nas Vodičane posebno nesreča preganja. Zelo smo se veselili nove cerkve, ta dan pa je bilo treba pod novo, dobro streho razpeti dežnik. Cerkev namreč še ni obokana, in ker je močna burja pihala, je skozi strešno opeko zanašala sneg, ki je precej gosto padal v cerkev in pokril tla, klopi in altar za en palec na debelo. Mašnik je moral z omelcem sproti ometati mašno knjigo, da je videl brati. Od darovanja nadalje so držali štirje možje baldahin nad altarjem, da je mašnik mogel opravljati sv. daritev. Na svetu se vse prigodi!

(Žganju slovo!) V nedeljo dne 29. novembra je v Idriji umrl nagle smrti 19letni mladenič Matej Tratnik iz Čekovnika pri Idriji. Prišel je k maši v Idrijo, pa zadržal se predolgo. Proti večeru je izpil naglo še nekaj brinjevca, na to zaspal v gostilni, a kmalu se vzbudil, ker je začutil silne znotranje bolečine. V par trenutkih bil je mrtev. Zalostno, tem bolj, ker je bil mladenič sicer pošten, varčen in nikdar pijančevanju udan. N. v m. p.!

(Iz Vrha pri Vinici.) Kakor javlja v New-Yorku izhajajoči slovenski list: „Glas Naroda“ z dne 5. nov. t. l. je v Red. Jacketu, Mich. dne 29. okt.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
znanstvenih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

ponesrečil v rudokopu Pavel Kobe z Vrha štev. 3. V rudokopu je ubilo vrlaga 26 let starega mladenčca.

(Nagla smrt.) Minoli četrtek zvečer ob polu 8. uri so našli posestnika Jerneja Dolence iz Glinka pri Grosupljem mrtvega na vozu, ki se je bil ustavil pred krmo Antona Galeta. Zadel ga je kap.

(„Apostolska občina.“) Iz Dunaja se poroča, da se nahaja ondi — dosedaj še popolno neznana — verska ločina, ki šteje 400 udov in se zove „apostolska občina“. Ima tudi svojo „cerkev“, kjer se „verniki“ zbirajo. Načeljuje „apostolski občini“ „angelj“ — to je službeni naslov — in pa „dijakon“. Dostojanstvo „angelja“ ima sedaj slamnikarski tovarnar Oswald Lindner, „dijakon“ pa je tapetnik Julij Edelman. 18. pret. m. oznani „dijakon“ Edelman odlok „angeljev“, da ste ženski Terezija Majer pa Marija Foler od hudiča obsedeni, in naj se ju ogibljejo vsi pravoverni udje. Izbačenima pa to ni všeč, zato tožita „dijakona“ in „angelja“. Dne 25. t. m. je spoznal sodnik oba zatočenca krivim razžaljenja časti. „Angelj“ mora plačati 25 gld. denarne kazni, „dijakon“ pa 10 gld.

(Spreobrnili) se je dr. John Reus, dobro znani zdravnik v Neučestru, ki je bil prej prostozidar, po prizadevanju jezuita Bernarda Voughan. brata kardinalovega. — Povrnila se je v naročje sv. katoliške cerkve tudi Mis Florence Thompson, nečakinja protestantskega škofa Potterja v Novem Jorku. Sedaj biva v Floreuci.

Telegrami.

Dunaj, 1. decembra. Poroča se, da se poda presvetla cesarica incognito iz Welsa čez Monakovo in Pariz v južno Francijo.

Dunaj, 1. decembra. Poslanska zbornica je pričela v današnji seji nadrobno razpravo o vladni predlogi glede preosnove plač višješolskih profesorjev. Posl. Fuchs predlaga, naj se uvrste profesorji na duhovskih semeniščih v Solnogradu in Lincu mej profesorje pri teologičnih stolicah. Konečno obširneje pojasnuje razmere na teologičnem oddelku v Inomostu ter pobija včerajšnjo resolucijo posl. Suessa.

Dunaj, 1. decembra. Finančni minister Bilinski je včeraj prisostvoval posvetovanju sladornih tvorničarjev ter jim naznanil, da se v kratkem predloži splošen kartelni zakon. Tvorničarji so seveda temu ugovarjali, ter izjavili, da predložijo poročilo, iz katerega bo razvidno, da sladorna industrija brez drž. podpore ne more izhajati.

Budimpešta, 1. decembra. Poslanska zbornica je izvolila z 250 glasovi poslanca Deziderja Szilagyja znova svojim predsednikom.

Sredec, 1. decembra. Načelnik generalnega štaba, polkovnik Ivanov, je prevzel začasno vodstvo vojnega ministerstva.

Rim, 1. decembra. Včeraj je bila prva seja poslanske zbornice. Ministerski predsednik Rudini je predložil načrt zakona glede dovolitve apanaže v znesku jednega milijona za neapolskega princa, ter naznanil, da povrne ta znesek kralj iz zasebne blagajne. Posamni ministri so predložili razne predloge, mej drugimi budget, načrt glede preosnove armade in pogodbo mej Italijo in Tunisom.

Neapol, 1. decembra. Srbski kralj je odpotoval ob 11. uri 15 minut v Rim.

Hamburg, 1. decembra. Stavka tukajšnjih delavcev zavzema vedno večjo razsežnost. Števila vseh stavkujočih dotična komisijsa še ni mogla dognati. Dosedaj so nasteli izvan dela 13.000 delavcev; mej temi je 8000 oženjenih s 17.000 otrok. Danes se je pričelo z razdelitvijo podpor. Samski delavec prejme po 8, oženjen pa po 9 mark na teden; poleg tega dobé poslednji še po 1 marko za vsakega otroka. Delavci menijo, da se vzdržé lahko na ta način tri do štiri tedne. Promet je popolno ustavljen. Delavci so mirni.

Carigrad, 1. decembra. Sultan je potrdil izvolitev monsign. Ozmaniana za armenskega patrijarha.

Proti revmatičnim bolečinam

uporablja se za vribanje bolečih telesnih delov
antirreumon lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta).
Cena steklenici 25 kr. 125 (50—40) 5

Umrli so:

28. novembra. Frančiška Žitko, zasebnica, 75 let, Križevniške ulice 7, ostarelost. — Jožefa Mahorčič, gostija, 73 let, Dunajska cesta 14, kap.

30. novembra. Stanislav Zadnikar, pasarja sin, 1¹/₂ meseca, Sv. Petra cesta 65, kron. železni in črvesni katar.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
29	9. zvečer	740.8	— 6.7	sl. svzh.	skoro jasno	
30	7. zjutraj	738.1	— 10.5	sr. svzh.	jasno	0.0
	2. popol.	736.0	— 2.0	sr. jzah.	"	
Srednja včerajšnja temperatura — 8.3°, za 8.8° pod normalom.						

Išče se zanesljiv, trezen, oženjen

konjski hlapec.

Več se izve v graščini Koloveo, pošta Mengeš. 779 3—1



750 1—1

Gerdinič Aleksandrina naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega brata, gospoda

Frančiška Serafina Gerdiniča
o. kr. gimnazijalnega profesorja

ki je po dolgotrajni mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajočega, v 49. letu svoje dobe, danes blaženo v Gospodu zaspal.

Truplo druzega pokojnika se bode v sredo, dne 2. decembra 1896, popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti, na Skofjskem trgu št. 20, odpeljalo na pokopališče k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice brale se bodo v škofjski cerkvi v Ljubljani.

Pokojnik se priporoča blagemu spominu.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1896.

Posebna naznanila se ne izdajajo.

Dunajska borza.

Dne 1. decembra.			Dne 30. novembra.			Kreditne srečke, 100 gld.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. 35 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144	gld. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140	—
Skupni državni dolg v srebru	101	30	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155	—	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18	—
Avstrijska zlata renta 4%	122	70	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	—	—	Rudolfove srečke, 10 gld.	22	—
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100	75	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	—	Salmove srečke, 40 gld.	69	75
Ogerska zlata renta 4%	122	20	Tisine srečke 4%, 100 gld.	137	—	St. Genois srečke, 40 gld.	71	—
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99	10	Dunavske vravnave srečke 5%	131	—	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	989	—	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107	60	Ljubljanske srečke	22	75
Kreditne delnice, 160 gld.	361	60	Posojilo goriškega mesta	112	—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153	—
London vista	119	95	4% kransko deželno posojilo	99	25	Akcije Ferdinandove se. železn., 1000 gl. st. v.	3377	50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	85	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	30	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	418	—
20 mark	11	76	Prioritetne obveznice državne železnice	223	—	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93	50
20 frankov (napoleonidor)	9	53	južne železnice 3%	173	35	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	60	—
Italijanski bankovci	45	35	južne železnice 5%	127	75	Montanski družba avstr. plan.	83	85
C. kr. cekini	5	68	dolenjskih železnice 4%	99	50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	154	—
						Papirnih rubljev 100	127	62

Nakup in prodaja
vsa vrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosoge kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.
naloženih glavnice.